

Табл. Аналіз "Імідж–якість–ціна" (ціна базової моделі)

Фірма	Край (Ясень)	ТЕСЛЯ	Хвоя	Світанок	Чумак	Дизайн- майстер
ціна базової моделі	1660,18	2283	2586,36	2968,812	3006	3414,96
якість	9	12	12	12	12	12
імідж	8	9	7	11	10	12
сума оцінок	17	21	19	23	22	24
зважена оцінка	8,8	11,4	11	11,8	11,6	12

Отже, для того, щоб гідно виглядати серед конкурентів, "Теслі" варто активно працювати над власним іміджем, оскільки ціна не відповідає оцінці "якість + імідж". Фірмою-еталоном, з точки зору середньостатистичного споживача, при цьому можна вважати "Дизайн-майстер", яка набрала максимальну оцінку в 24 бали. Більш об'єктивно оцінити двері за параметром "Якість-імідж-ціна" допомагає зважена оцінка, за якої враховувалось, що на вибір споживача на 80 % впливає якість і на 20 % – імідж (правило Паретто).

ТзоВ "Тесля" отримала найкращу оцінку за якість, хоча серед фірм, які отримали 12 балів, є виробники якісніших з точки зору інтер'юерів дверей.

Порівняно з результатами попереднього дослідження, "Тесля" за останній рік істотно збільшила ціну своєї продукції. З урахуванням параметрів якості та іміджу ця ціна не є завищеною, а навпаки – обґрунтованою, єдина рекомендація – найближчим часом не підвищувати ціну.

Отже, для того, щоб підприємство ефективно працювало, йому потрібно і надалі здійснювати різноманітні маркетингові дослідження. Це дасть змогу вчасно реагувати на потреби споживачів, підтримувати імідж фірми і цим самим збільшувати свої прибутки, адже потрібними умовами досягнення самоокупності в умовах ринку є орієнтація виробництва на споживачів і конкурентів, на гнучке пристосування до ринкової кон'юнктури, що змінюється.

УДК 360.11

Аспір. С.І. Баран – Львівський НУ ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Перелічено причини, що гальмують розвиток інноваційної діяльності та запропоновано напрями підвищення її ефективності. Встановлено, що основною причиною низьких темпів розвитку ефективності інновацій є певний консерватизм сільськогосподарських товаровиробників, небажання зважати на світовий досвід, надбання науки й техніки. Тому просвітницьку роботу в цьому напрямі, яку має здійснювати мережа наукових установ і дорадчої служби, також треба вважати чинником підвищення ефективності інноваційної діяльності в сільськогосподарському виробництві.

Ключові слова: інноваційна діяльність, АПК, продуктивність, сільське господарство, дорадча служба, інвестиції.

Post-graduate S.I. Baran – Lviv national university of veterinary medicine and biotechnologies named after S.Z. Gzhickiy

Efficiency increase methods of innovative activity in agrarian sector

Reasons which brake development of innovative activity and directions of increase of its efficiency are offered are transferred. It is set that principal reason of low rates of

development of efficiency of innovations is certain conservatism of agricultural commodity producers, unwillingness, to consider by world experience, acquisition of scitech. Therefore elucidative work in this direction, which the network of scientific establishments and deliberative service must carry out, it is also needed to consider a factor the increase of efficiency of innovative activity in an agricultural production.

Keywords: innovative activity, APK, productivity, agriculture, deliberative service, investments.

Постановка проблеми. Широкомасштабна інноваційна діяльність у сучасних умовах є фундаментом стабільного й ефективного економічного зростання як окремо взятої галузі, так і країни загалом. Звідси виникає принциповий та однозначний висновок, що Україна, здійснюючи глибокі ринкові трансформації, повинна цілеспрямовано й швидкими темпами забезпечувати перехід від екстенсивного до прогресивної інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки.

Зрозуміло, що практична реалізація останньої має особливе значення для національного АПК і сільських територій. Адже саме тут нині створюється майже третина валового внутрішнього продукту, а в сільській місцевості мешкає приблизно така ж частка усього населення України. Водночас агропромислове виробництво за продуктивністю й ефективністю здебільшого відстає від усіх країн-членів Європейського Союзу. Тому тільки на основі інноваційного розвитку можна радикально підвищити ефективність сільськогосподарства та переробної сфери, конкурентоспроможність продовольчої продукції, а також здійснити докорінну техніко-технологічну, організаційно-економічну модернізацію всіх сфер АПК і сільських територій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам розвитку інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві приділяли увагу П.Ю. Беленький, М.В. Брик, А.П. Гайдуцький, О.І. Дацій, М.Я. Дем'яненко, М.В. Зубець, М.І. Кісіль, М.Ю. Коденська, М.Х. Корецький, М.Ф. Кропивко, М.І. Крупка, Г.М. Підлісецький, М.А. Садиков, А.В. Чупіс, В.В. Юрчишин та інші.

У працях цих авторів так чи інакше знайшли відображення політичні, соціально-філософські, психологічні аспекти інноваційної діяльності й інноваційної моделі розвитку агропромислового комплексу, хоча, безперечно, ці проблеми тісно пов'язані з вузловими питаннями економіки. І все ж варто зазначити, що виробничий, науковий та соціальний аспекти названої проблеми ще далеко не повністю досліджено. Не відбулося перетворення сучасного кризового стану АПК, дефіцитної економіки в більш раціональну та ефективну модель розвитку аграрного виробництва з істотною орієнтацією на наукові досягнення як вітчизняних, так і зарубіжних наукових центрів.

Мета дослідження. Для успішної реалізації стратегії переходу на інноваційну модель розвитку вкрай потрібно активізувати інноваційну діяльність у всіх ланках національного АПК. На розвиток АПК впливає низка чинників, яких маємо сукупно враховувати для розроблення інноваційної моделі розвитку АПК і прогнозування шляхів підвищення ефективності інноваційної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційна модель розвитку економіки загалом і агропромислового виробництва зокрема передбачає динамічний розвиток усіх ланок АПК для підвищення ефективності виробничого процесу. На відміну від промислового аграрне виробництво сприйнятливим до багатьох незалежних від людини (підприємця) чинників (погодні умови, родючість ґрунту, епізоотична ситуація тощо), тому методи підвищення ефективності інноваційної діяльності в АПВ в деяких випадках відповідають законам розвитку промислової сфери, а в деяких – істотно відрізняються. На розвиток АПВ в Україні впливає низка додаткових чинників, наприклад, соціальні передумови, чинники економічного середовища, політико-правові та регіональні аспекти, тому ці передумови ефективного розвитку АПВ України маємо сукупно враховувати для розроблення інноваційної моделі розвитку АПК і прогнозування шляхів підвищення ефективності інноваційної діяльності.

Зважаючи на викладене вище та перспективи співпраці України з країнами Світової організації торгівлі й ЄС, курс на інноваційний розвиток національного АПК варто розглядати як стратегічне завдання, а всі заходи, що передбачають у цьому напрямі, як пріоритетні. Тобто їх повинні фінансувати насамперед не лише з державного і місцевих бюджетів, а й за рахунок коштів приватних інвесторів, оскільки йдеться про якісно новий чинник зростання агропромислового виробництва й ефективного вирішення продовольчої проблеми в державі. Застосування новітніх досягнень науки й техніки, прогресивних технологій та високотехнологічних напрацювань, випуск нових і екологічно-безпечних видів продуктів харчування, що користуються підвищеним попитом на внутрішньому та зовнішньому ринках, дадуть змогу досягти високої ефективності сільського господарства й мати потрібні кошти для вирішення складних завдань соціального розвитку й інфраструктурної перебудови села.

Для підвищення ефективності інновацій потрібна державна підтримка та законодавче забезпечення. З цього приводу в Україні видано низку наукових рекомендацій, підручників, довідників тощо, працюють школи з обміну досвідом, зокрема й міжнародні (програма ТАСІС). Проте варто визнати, що інноваційна діяльність у сфері АПК України перебуває в стані становлення. Для активізації цього важливого напрямку та наукового забезпечення створена й активно функціонує аграрна дорадча служба, яка надає консультації всім зацікавленим із різних сільськогосподарських питань. Започатковано спеціальну службу сервісу – агромагазини, де підприємці можуть не лише придбати відповідний товар, а й отримати консультації дорадчої служби та провідних науковців з відповідних напрямів виробництва. Мета цієї ідеї – перетворення науки в безпосередню продуктивну силу й отримання швидкої віддачі від наукових напрацювань. На нашу думку, наукове забезпечення розвитку інноваційної діяльності є найважливішим і найбільш дієвим методом підвищення її ефективності.

Однією з найважливіших передумов ефективного господарювання під час запровадження інноваційної моделі розвитку економіки є інвестиційна політика, ощадливе використання коштів, планування обігу і прогноз прибут-

ків. Перелічене належить до найважливіших важелів підвищення ефективності інноваційної діяльності і є, водночас, найбільш "вузьким місцем" АПВ України. Зумовлено це тим, що сільськогосподарське виробництво є дуже ризиковою сферою діяльності, тому інвестори неохоче вкладають кошти в розвиток інфраструктури АПК. Тим часом відсутність інвестицій в належних обсягах стримує розвиток агропромислового виробництва, його модернізацію і вихід на світовий рівень технологій. Своєрідне "зачароване коло" може бути розірвано лише рішучими діями, розробленням реалістичних проектів, бізнес-планів, які враховують багато чинників і зводять до мінімуму невизначеність та ризик.

Інвестиції беруть участь у створенні нових продуктів і галузей. Вони прискорюють ефективність впливу чинників виробництва через запровадження нової техніки й технологій. У період запровадження інтенсивних інвестицій простежуються активний розвиток технічного прогресу, ріст продуктивності та зниження капіталоозброєності виробництва.

Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності за останні п'ять років має тенденцію до абсолютного кількісного скорочення та якісного погіршення основних складових. Серед причин, що гальмують інноваційну діяльність, доцільно вказати на такі: негативний вплив інфляційних процесів, брак фінансових ресурсів, високі відсоткові ставки за банківські кредити, неплатоспроможність замовників, економічний ризик тощо.

Умовно систему інвестування інновацій, що класифікується за етапами її функціонування, відображено в табл. 1. Інвестування інноваційної діяльності є частиною загального інвестиційного процесу, тому потребує комплексного системного підходу.

Табл. 1. Функціонування системи інвестування інновацій

Етап I. Визначення джерел		
Державні	Змішані	Недержавні
Етап II. Акумуляція коштів		
НБУ і його регіональні відділення	Розрахункові рахунки, що використовують як нагромаджувальний рахунок із цільовим призначенням	Розрахункові рахунки підприємств різної форми власності
Етап III. Інвестування мобілізованих коштів		
Здійснюється на основі пріоритетності на регіональному рівні напряму НДДКР та інновацій, невідкладної потреби в довготермінових інвестиціях регіонального і державного значення (проблемно- і предметно-орієнтовані)	Визначається кожною структурою самостійно, залежно від мети створення і виду діяльності організації в галузевому та міжгалузевому аспектах (проблемно-орієнтовані)	Визначається самостійно кожним емітентом, створеним для вирішення конкретних завдань (предметно-орієнтовані)
Етап IV. Контроль за використанням інвестицій		
Відповідні органи управління	Незалежні експерти галузевого та міжгалузевих рівнів	Безпосередньо засновники-акціонери

Важливим чинником підвищення ефективності інноваційної діяльності є кредитування сільськогосподарського виробництва. Нині сільськогосподарським товаровиробникам недоступні банківські кредити через високі відсоткові ставки. В Україні немає спеціалізованого банку для фінансування і кредитування сільськогосподарських товаровиробників. Потреба в такій інституції очевидна, і питання стосується тільки предмета застави під кредит. Очевидно, що таким об'єктом має бути лише земля. Після прийняття Земельного кодексу всі питання щодо розроблення відповідного законодавства про заставу землі вичерпано, отже створення іпотечного банку для обслуговування АПВ має бути вирішене найближчим часом.

Розроблення відповідного законодавства про функціонування такого банку повинно ґрунтуватись на інноваційній моделі розвитку сільськогосподарського виробництва і враховувати національні інтереси, ментальність українського сільськогосподарського товаровиробника та з урахуванням інших чинників. Лише за такої умови можна сподіватися на сприятливий прогноз розвитку сільськогосподарського виробництва в перспективі.

Для активізації інноваційної діяльності потрібно створити на регіональному рівні моніторингову систему для відстеження інноваційного потенціалу адміністративних територій та пошуку шляхів забезпечення сприятливого середовища для здійснення інноваційних процесів.

Ця моніторингова система дасть змогу: нагромаджувати достовірну інформацію про ресурсні можливості регіону щодо інноваційної діяльності; відстежувати тенденції розвитку інноваційних процесів; визначати наслідкові зв'язки між запровадженням інновацій та здійснюваними заходами щодо формування сприятливого інституційного й економічного середовища для перебігу інноваційних процесів, що забезпечуватиме можливості оперативного коригування інноваційної політики; прогнозувати інноваційні процеси й моделювати параметри інноваційної діяльності в регіоні; нагромаджувати аналітичну інформацію для збалансування попиту й пропозиції інновацій залежно від спрямованості потоку руху капіталу.

Висновки. Зважаючи на викладене вище та перспективи співпраці України зі Світовою організацією торгівлі та ЄС, курс на інноваційний розвиток національного АПК варто розглядати як стратегічне завдання, а всі заходи, що передбачаються в цьому напрямі, як пріоритетні. Тобто вони повинні фінансуватися насамперед не лише з державного та місцевих бюджетів, а й за рахунок коштів приватних інвесторів, оскільки йдеться про якісно новий чинник зростання агропромислового виробництва й ефективного вирішення продовольчої проблеми в державі. Застосування новітніх досягнень науки й техніки, прогресивних технологій та високотехнологічних напрацювань, випуск нових і екологічнобезпечних видів продуктів харчування, що користуються підвищеним попитом на внутрішньому та зовнішньому ринках, дадуть змогу досягти високої ефективності сільського господарства й мати потрібні кошти для вирішення складних завдань соціального розвитку й інфраструктурної перебудови села.

Підсумовуючи розгляд питання методології підвищення ефективності інноваційної діяльності АПВ в Україні, треба зазначити і дуже важливий суб'єктивний людський чинник – ментальність. Причиною низьких темпів розвитку ефективності інновацій є певний консерватизм сільськогосподарських товаровиробників, небажання зважати на світовий досвід, надбання науки й техніки. Тому просвітницьку роботу в цьому напрямі, яку має здійснювати мережа наукових установ і дорадчої служби, також треба вважати чинником підвищення ефективності інноваційної діяльності в сільськогосподарському виробництві.

Література

1. Гришин І., Колот І. Розвиток регіональної інноваційної діяльності // Економіка України. – 1996. – № 3. – С. 58-59.
2. Єфімов С., Пастушок С. Інноваційний шлях розвитку та охорона інтелектуальної власності: деякі проблеми, питання // Інтелектуальна власність. – 2000. – № 5. – С. 45-48.
3. Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки: Указ Президента України від 6 червня 2000 р. // Урядовий кур'єр. – 1999. – 8 груд.
4. Про заходи щодо забезпечення формування та функціонування аграрного ринку: Указ Президента України від 6 червня 2000 р. // Урядовий кур'єр. – 2000. – 8 черв.

УДК 65.011.4 *Аспір. Х.С. Баранівська; доц. Є.С. Барвінська, канд. екон. наук; проф. Р.В. Фешур, канд. екон. наук – НУ "Львівська політехніка"*

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено процес управління економічною стійкістю підприємств з використанням функціонального підходу. Розглянуто поетапне виконання загальних функцій менеджменту, за допомогою яких реалізують управління економічною стійкістю, та взаємозв'язки між ними.

Ключові слова: економічна стійкість, підприємство, процес управління, функції менеджменту.

*Post-graduate H.S. Baranivska; assoc. prof. Ye.S. Barvinska;
prof. R.V. Feschur – NU "L'vivs'ka Politehnika"*

The functional going is near the management of enterprises economic firmness

A process of enterprise economical stability management is explored by using a functional approach. Stage-by-stage implementation of general management functions with the help of which economic stability management will be realized, and their intercommunications are considered.

Keywords: economical stability, enterprise, management process, management functions.

Постановка проблеми. Процес успішного функціонування і розвитку промислового підприємства в умовах ринкової економіки залежить від рівня його економічної стійкості, тому останніми роками стійкий розвиток підприємства став одним із пріоритетних стратегічних завдань.

Перехідний період розвитку України як незалежної держави характеризується трансформаційними перетвореннями економічної системи [1]. Цю особливість економічної ситуації ускладнює теперішня світова економічна та